

**LEGISLAȚIA PRIVIND SUSȚINEREA
ÎNȚREPRINDERILOR MICI ȘI MIJLOCII
ÎN REPUBLICA MOLDOVA:
RETROSPECTIVĂ ȘI PREZENT**

*Elena ACULAI, dr., conf. cercet., IEFS
Valentina VEVERIȚA, dr., ME al RM*

Recenzent: Vadim MACARI, dr., conf. cercet., IEFS

Articolul prezintă o viziune a principalelor legi, menite să susțină întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova; evidențiază principalele etape în dezvoltarea legislației, cu accentul pe inovațiile din documentele analizate; indică asupra schimbării de abordare în susținerea de stat a acestui sector; prezintă o evaluare a dezvoltării legislației în decursul perioadei reformelor economice.

Cuvinte cheie: *întreprinderi mici și mijlocii, susținere de stat a mediului de afaceri, legislație.*

Introducere. În anul curent se împlinesc 20 de ani de la data adoptării în Republica Moldova a Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, care a pus bazele juridică, organizatorică și economică de dezvoltare a mediului de afaceri în țară. În această lege pentru prima oară la nivel legislativ a fost introdusă noțiunea de “întreprindere mică”. Deja în a.1993 în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, la comanda Ministerului Economiei, a fost elaborat proiectul de lege orientat asupra dezvoltării întreprinderilor mici. În a.1994 a fost adoptată Legea cu privire la susținerea și protecția micului business, aprobat Programul de stat de susținere a antreprenoriatului și micului business în Republica Moldova pentru anii 1994-1997 și creat Fondul pentru susținerea antreprenoriatului și dezvoltarea micului business.

În decursul a 20 de ani, politica de stat de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii a suportat modificări esențiale. În prezent există posibilitatea și necesitatea de a analiza istoria creării și dezvoltării acesteia. Cu atât mai mult că în a.2012 în domeniul respectiv se așteaptă multe modificări noi: sunt elaborate și se vor examina proiectele Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii și Strategia de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, se preconizează crearea incubatoarelor de inovare în regiuni.

În anul curent, în trei numere ale revistei vor fi publicate articolele cercetătorilor Academiei de Științe a Moldovei și Ministerului Economiei al Republicii Moldova, în care vor fi analizate etapele principale și perspectivele dezvoltării sistemului de susținere de stat a întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova. O atenție deosebită i se va acorda dezvoltării legislației, programelor de stat și strategiilor, precum și bazei instituționale de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii.

**Directorul Institutului de Economie,
Finanțe și Statistică,
dr. hab. Alexandru STRATAN**

**LEGISLATION ON SMALL AND
MEDIUM-SIZED ENTERPRISES' SUPPORT
IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA:
RETROSPECTIVE AND PRESENT**

*Elena ACULAI, PhD, associate researcher, IEFS
Valentina VEVERITA, PhD, ME of RM*

Reviewer: Vadim MACARI, PhD, assoc. resear., IEFS

The article presents a view on the main laws aimed at supporting small and medium enterprises in the Republic of Moldova; the main stages in the development of legislation are highlighted, attention is paid on the novelties of the analyzed documents; changes in the approach of the government support of the sector are pointed; the development of legislation for the period of economic reforms is assessed.

Key words: *small and medium-sized enterprises, government support of the business, legislation.*

Introduction. This year marks the 20th anniversary from the adoption of the Law on Entrepreneurship and Enterprises which created a legal, organizational and economic base for the business development in the country. The concept of small enterprises was introduced for the first time at the legislative level. In fact, the elaboration of government policy of small and medium-sized enterprises' support began in this year. In 1993, the draft of the Law, directed to the development of small enterprises was developed within the Academy of Sciences of Moldova on the request of the Ministry of Economy. In 1994, the Law on Support and Protection of Small Business was adopted; the State Program on Support of Entrepreneurship and Small Business in the Republic of Moldova for the period 1994-1997 was approved; the Fund for the Entrepreneurship Support and Small Businesses Development was created.

Over the past 20 years, the government policy of small and medium-sized enterprises' support has passed through significant changes. Today we have the possibility and necessity to analyze the history of its creation and development. Moreover, more novelties are expected in this field in 2012: the Drafts of the new Law on Small and Medium-sized Enterprises and the Strategy of Support of Small and Medium-sized Enterprises Sector for the period 2012-2020 have been elaborated and are to be discussed, innovative incubators in the regions are expected also to be created.

This year, articles of the researches of the Academy of Sciences of Moldova and the Ministry of Economy will be published in three issues of the journal, which will analyze the main stages and development prospects of the government system of support of small and medium-sized enterprises in the Republic of Moldova. The main attention will be paid to the development of legislation, state programs and strategies as well as institutional base of small and medium-sized enterprises' support.

**Director of the Institute of Economy,
Finance and Statistics
PhD Alexandru STRATAN**

Conținutul de bază. Susținerea de stat a mediului de afaceri poate fi realizată prin diferite metode, una dintre cele mai principale fiind dezvoltarea cadrului legal. În legislație și în alte acte normative sunt stabilite atât normele, care reglementează antreprenoriatul (de înregistrare, licențiere, impozitare etc.), cât și mecanismele de susținere de stat a anumitor grupuri de întreprinderi.

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM), în virtutea potențialului limitat și ținând cont de rolul lor în dezvoltarea economică contemporană, necesită susținere specială din partea statului. În RM susținerea legislativă a IMM are deja o istorie de peste 20 de ani. În articol este prezentată o retrospectivă a principalelor legi, orientate direct către susținerea IMM în decursul întregii perioade de reforme economice; sunt evidențiate principalele etape în dezvoltarea legislației, cu accent pe inovațiile din documentele analizate; este indicat asupra schimbării de abordare în susținerea de stat a acestui sector, fapt reflectat în legislație; este făcută o evaluare a dezvoltării legislației, menite să susțină sectorul IMM.

Au fost evidențiate 4 etape principale în dezvoltarea legislației, care reglementează susținerea IMM pe teritoriul Republicii Moldova:

1. 1986-1991. Legalizarea antreprenoriului mic privat în condițiile economiei planificate; Introducerea în cadrul juridic a noțiunii de „întreprindere mică”, care necesită măsuri speciale de susținere din partea statului;

2. 1992-2000. Crearea bazelor legislației, care reglementează dezvoltarea și susținerea micului business în condițiile stabilizării economiei de piață în Republica Moldova;

3. 2001-2005. Schimbarea la nivel legislativ de abordare în susținerea de stat a sectorului întreprinderilor mici (IM) – de la susținerea preferențială a unor grupe de IM la crearea condițiilor favorabile generale pentru mediul de afaceri;

4. 2006 – până în prezent. Dezvoltarea legislației, în care sunt reglementate elementele cheie ale susținerii sectorului IMM: crearea bazei instituționale și elaborarea principalelor documente de politici (strategii și programe).

Principalii factori, care au influențat asupra dezvoltării legislației privind susținerea IMM în Republica Moldova, sunt reprezentați în următoarea schemă:

Fig. 1. Principalii factori, care influențează asupra dezvoltării legislației privind susținerea IMM în Republica Moldova/ Fig. 1. The main factors that influenced the development of SMEs support legislation in the Republic of Moldova
 Sursa/Source: *Întocmită de autori./Drawn by the authors.*

The basic content. Government support of the business can be carried out by different methods; one of the key methods is the development of a legal framework. Both standards of business regulation (registration, licensing, taxation, etc.) and mechanisms of government support for certain groups of businesses are established within the legislation and subordinate legal acts.

Small and medium-sized enterprises (SMEs), due to their limited capacity and taking into account their role in the modern economic development need a deliberate support from the state. The legislative support for SMEs has a history of more than 20 years in the Republic of Moldova. The article presents a retrospective of the major laws aimed directly at supporting SMEs during the period of economic reforms, the main stages in the development of legislation are highlighted, and attention is paid on the novelties of the analyzed documents; changes in the approach of the state support for the sector that are reflected in the legislation are pointed; the development of legislation for the SMEs support is assessed.

Four main stages in the development of legislation on SMEs support in the territory of the RM are highlighted:

1. 1986-1991. Legalization of opportunities to be engaged in private business under the conditions of planned economy; Introduction in the legal basis of the concept of "small enterprise", which requires special measures of government support;

2. 1992-2000. Creating the fundamentals of legislation regulating the development and support of small business under the market economy formation in the RM;

3. 2001-2005. The change at the legislative level of the approach to the government support for small enterprises (SE) sector – from the primary support for certain SE groups, to the creation of overall favourable conditions for the business environment;

4. 2006 – up to the present. The development of legislation that regulates the key elements to support the SME sector: institutional capacity building and development of the basic policy documents (strategies and programs).

The main factors that influenced the development of legislation for SME support in the Republic of Moldova are shown in the figure:

Conținutul acestor etape este examinat în continuare.

Legalizarea antreprenoriatului mic privat în condițiile sistemului economic planificat. Premisele pentru dezvoltarea micului business în Republica Moldova au fost stabilite în a doua jumătate a anilor '80, în condițiile economiei planificate. În această perioadă, URSS a adoptat o serie de legi, care au permis populației de a se ocupa legal cu activitatea antreprenorială privată:

- Legea „Cu privire la activitatea individuală de muncă” (1986) a oferit posibilitatea de a dezvolta antreprenoriate în mai multe domenii: industria meșteșugărească, servicii de larg consum populației etc. Însă, în lege au fost stabilite restricții semnificative: (i) activitatea de întreprinzător putea să se bazeze exclusiv pe propria muncă a cetățenilor și membrilor familiilor acestora, fără utilizarea forței de muncă angajate; (ii) persoanelor, angajate în producția socială, li s-a permis efectuarea activităților individuale de muncă în timpul lor liber (în afara orelor de muncă de bază); (iii) existau restricții asupra multor genuri de activitate.

- Legea „Cu privire la cooperatie în URSS” (1988) a legalizat posibilitățile de antrenare în activități de antreprenoriat în formă de cooperative. Activitatea cooperativelor de producție trebuia să se bazeze, în primul rând, pe participarea personală a membrilor cooperativei în activitatea de muncă. Totodată, membri ai cooperativei puteau fi, de asemenea, și persoane, care lucrau în baza unui contract de muncă. Adică a fost legalizată posibilitatea muncii salariate.

- Legea „Cu privire la bazele generale ale antreprenoriatului cetățenilor în URSS” (1991) a definit noțiunea de activitate de întreprinzător, a reglementat drepturile și responsabilitățile entităților de antreprenoriat, relațiile antreprenorilor cu organele administrației de stat.

Primul document, care reglementa activitatea IM private pe teritoriul Republicii Moldova, a fost Hotărârea Guvernului „Cu privire la ordinea înființării și bazele activității întreprinderilor mici” (nr.340 din 21.09.1990). Hotărârea stipula, că la IM se raportează întreprinderile nou create și cele existente de toate formele de proprietate, în funcție de numărul de angajați. Criteriile de clasificare a întreprinderilor ca fiind mici erau definite prin apartenența lor la anumite ramuri/sectoare: (i) în industrie și construcții – până la 200 de persoane, (ii) în știință și deservirea științifică – până la 100 de persoane, (iii) în alte ramuri ale sferei de producție – până la 50 persoane; (iv) în ramurile sferei neproductive – până la 25 de persoane; (v) în comerțul cu amănuntul și alimentația publică – 15 persoane.

Aceste documente juridice au jucat un rol pozitiv, deoarece au permis populației țării de a căpăta o experiență modestă în activitatea antreprenorială. Această experiență a fost utilă după a.1991, când au fost închise întreprinderile mari de stat și mii de cetățeni au rămas fără locuri de muncă, au fost lipsiți de mijloace de existență. Conform datelor statistice deja în a.1992, IM constituiau 43% din numărul total de întreprinderi. Perioada analizată a fost, de asemenea, caracterizată printr-o acumulare inițială de capital pentru dezvoltarea întreprinderilor individuale și a afacerilor familiale, ceea ce a permis în următorii ani nu doar de a crește nivelul ocupării forței de muncă și a asigura venituri

The content of these steps is considered below.

The legalization of small private enterprises within a planned economic system. Prerequisites for the development of small businesses in the Republic of Moldova were laid during the second half of the 80s, under a planned economy conditions. During this period, the USSR adopted a number of laws, legally allowing to be engaged in the private entrepreneurship:

- Law "On the Self-employment" (1986) provided an opportunity to be engaged in entrepreneurship in many areas: handicrafts, domestic services for population, etc. However, significant limitations were set in the law: (i) entrepreneurial activity may be based solely on personal work of citizens and their families, without the use of hired labor; (ii) persons employed in social production, were allowed to be engaged in self-employment activities in their spare time; (iii) restrictions on many activities existed.

- Law "On Cooperation in the USSR" (1988) legalized the entrepreneurship opportunities in the form of cooperatives. The activities of production cooperatives should be based primarily on the personal labor participation of members of the cooperative. However, members of the cooperative could also be persons working under an employment contract. So, the possibility of hired labor was legalized.

- Law "On General Principles of Citizens' Entrepreneurship in the USSR" (1991) defined the concept of entrepreneurial activity, regulated the rights and responsibilities of business entities, relations between entrepreneurs and the government authorities.

The first document regulating the activities of individual SE in the Republic of Moldova was the Government Decree "On Creation Procedure and Activity Fundamentals of Small Enterprises" (№ 340 from 21.09.1990). The Decree set that SE are the newly created and existing enterprises of all types of property depending on the number of employees. Criteria for classifying enterprises as being small were defined by their belonging to certain industries/sectors: (i) in industry and construction – up to 200 persons; (ii) in science and scientific activities – up to 100 persons; (iii) in other sectors of the production – up to 50 persons; (iv) in the non-production sectors – up to 25 persons; (v) in the retail trade and public catering – 15 persons.

These legal acts have played a positive role, because people from the country were allowed to gain a modest entrepreneurship experience. This experience was useful to them after 1991, when large state-owned enterprises were closed and thousands of people remained without work, deprived of the means of subsistence. According to the statistics, in 1992 SE were already 43% of the total number of enterprises. The analyzed period was also characterized by an initial accumulation of capital for the development of individual enterprises and family businesses, which allowed in the subsequent years, not only to increase employment and provide income to the population, but also contributed to the change of ownership and realization of other market

pentru populație, dar, de asemenea, a contribuit la schimbarea formelor de proprietate, realizarea altor reforme de piață.

Crearea bazelor legislației, care reglementează dezvoltarea antreprenoriatului, precum și susținerea IM în condițiile economiei de piață. În a.1992 a fost adoptată Legea Republicii Moldova “Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi”, care a stabilit bazele juridice, organizatorice, economice ale activității antreprenoriale [2]. În lege au fost specificate formele organizatorico-juridice ale activității de întreprinzător: întreprinderi individuale, societăți în nume colectiv și în comandită, societăți cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni, cooperative de producție etc. Referitor la micul business s-a constatat, că orice întreprindere, creată în formele organizatorico-juridice sus menționate, în funcție de numărul de angajați și alte criterii, poate fi raportată la grupul de întreprinderi mici (art. 13, p.4). Legea respectivă a suportat o serie de completări și rectificări, dar este în vigoare până în prezent. Concomitent, în a.1992 a fost inițiată elaborarea proiectului de lege, orientat asupra susținerii sectorului micului business.

Pentru prima oară Legea cu privire la susținerea și protecția micului business în Republica Moldova a fost adoptată în a.1994 [3]. Versiunea inițială a proiectului de lege a fost elaborată în cadrul Centrului de Studiere a Problemelor Pieței al AȘM. În documentul menționat la nivel legislativ a fost specificată în mod clar necesitatea de susținere de stat a IM și reflectate următoarele aspecte-cheie ale acestei susțineri:

(1) *A fost efectuată clasificarea agenților micului business în două grupe – micro și mici. Au fost stabilite criteriile de raportare a agenților micului business la microîntreprinderi și întreprinderi mici.* Singurul criteriu cantitativ era numărul de angajați: de la 1 la 19 persoane – pentru microîntreprinderi, de la 20 la 75 de persoane – pentru întreprinderi mici, indiferent de apartenența lor la un anumit sector. De rând cu criteriile cantitative au fost stabilite și criteriile calitative. La IM nu au fost raportate întreprinderile (i) care ocupă o poziție dominantă pe piața internă, (ii) în capitalul statutar al cărora ponderea fondatorilor, care nu pot fi raportați la agenții micului business (MB), depășește 35%.

(2) *A fost prevăzută susținerea agenților MB atât din partea statului, cât și forme nestatale de susținere. Ideea privind necesitatea de dezvoltare a susținerii nestatale a IM a fost foarte promițătoare. În Lege se declara susținerea de stat a instituțiilor, create în baza capitalului privat, care investesc în IM și le oferă servicii, precum și a întreprinderilor mari și mijlocii, care dezvoltă contracte pe termen lung cu IM.*

(3) *A fost indicată necesitatea de susținere diferențiată a anumitor grupuri de întreprinderi, în funcție de genul de activitate, perioada de funcționare, dimensiunea afacerii și alte criterii. De exemplu, în lista agenților MB, care pretindeau la credite preferențiale și subvenții, au fost incluse nu doar întreprinderile, care contribuie la creșterea economică (antrenate în genuri prioritare de activitate etc.), dar, de asemenea, cele care întâmpină dificultăți în activitate (de exemplu, care se află în pragul falimentului ca urmare a activității partenerilor sau a circumstanțelor de forță majoră).*

(4) *A fost reglementată crearea Fondului pentru*

reforms.

Creation of the legal framework regulating the development of entrepreneurship, as well as support for the small business (SB) in the context of market economy formation. The Law of the Republic of Moldova “On Entrepreneurship and Enterprises” was adopted in 1992; it established the legal, institutional and economic framework for the entrepreneurial activity [2]. The law specified the organizational-legal forms of business: individual enterprises, general and limited partnerships, limited liability companies, joint stock companies, production cooperatives and others. In regard to the small business it was noted that any of the enterprises established in the abovementioned organizational-legal forms, depending on the number of employees and other criteria, can be attributed to a group of small enterprises (Article 13, paragraph 4). The Law has undergone several additions and corrections, but is still in force. At the same time, the development of the draft law, targeted on the support of the small business sector was initiated in 1992.

Firstly, the Law on Support and Protection of Small Business in the Republic of Moldova was adopted in 1994 [3]. The original version of the draft law was developed at the Center for Market Problems Research of the Academy of Sciences of Moldova. The document at its legislative level has been clearly identifying the need for public support of SE and reflected the following key aspects of this support:

(1) *The classification of small subjects of business in the two groups – small and minor – was given. Criteria for classifying enterprises to the small businesses were established. The only quantitative criterion was the number of employees: 1 to 19 persons – for micro enterprises, from 20 to 75 persons – small enterprises, regardless of affiliation to a particular activity. In addition to the quantitative, the qualitative criteria are defined. Among the SE, there are not assigned the following companies (i) that occupy a dominant position in the domestic market, (ii) having the share of founders that are non-actors of the SB of more than 35% in their authorized capital.*

(2) *The government support for SB as well as non-governmental forms of support were stipulated. The idea of the need to develop the non-governmental support for SE was very promising. The law declared government support to institutions based on private capital that invest in SE and provide them services as well as to large and medium-sized enterprises, developing long-term contracts with the SE.*

(3) *The need for differentiated support for particular groups of enterprises, depending on the type of activity, the period of operation, business size and other criteria was established. For example, in the list of SB subjects claiming preferential loans and subsidies have been included not only the companies that contribute to economic growth (engaged in prioritized activities, etc.), but also experiencing difficulties in their activities (e.g., that are on the verge of bankruptcy due to the activities of their partners or force majeure).*

susținerea antreprenoriatului și dezvoltarea micului business. În sarcina Fondului au fost puse nu doar funcțiile de instituție financiară, care oferă credite și granturi agenților MB, ci și cele de stabilire a genurilor prioritare de activitate a agenților MB, alte funcții, ce se referă la realizarea de politici. Astfel, pentru prima dată, funcția de elaborare a politicii, realizată de Ministerul Economiei, și funcția de implementare a acesteia au fost puse în sarcina diferitor instituții.

(5) A fost indicată posibilitatea diferitor tipuri de susținere de stat a IM: (a) susținere economico-financiară, acordată sub formă de credite preferențiale și subvenții, de înlesniri fiscale și de asigurare, privilegiu vamale, precum și metode de amortizare accelerată; (b) susținerea tehnico-materială și asistență în comercializarea producției, efectuate prin încheierea contractelor de livrare a producției pentru necesitățile statului; (c) susținere organizatorică, care include simplificarea procesului de înregistrare a întreprinderilor mici, pregătirea și perfecționarea specialiștilor, servicii de informații și consultanță pentru agenții micului business.

(6) Au fost prevăzute nu doar mecanisme, ci și facilități concrete pentru IM. În special:

- A fost prevăzută posibilitatea de înregistrare a IM în baza unei fișe de înregistrare de model stabilit, prezentată de către antreprenori personal sau expediată prin poștă. Aceasta a fost o decizie foarte îndrăznească referitoare la înregistrarea întreprinderilor, care nu era legată de asocierea capitalurilor (cotelor de participare), însă până în prezent aceasta nu a fost realizată în practică.

- IM, antrenate în activitatea de producție sau care acordau servicii publice populației, aveau posibilitatea de a obține un credit fiscal. Însă, întreprinderile care solicitau acordarea acestei facilități, trebuiau anual să investească în dezvoltarea producției proprii cel puțin 80% din creditul fiscal. În plus, în cazul lichidării agentului MB creditul fiscal trebuia să fie rambursat integral ținând cont de indexarea acestuia. Ulterior, în a.1997 facilitățile fiscale pentru IM au fost incluse în Capitolul II al Codului Fiscal (articolul 49).

O caracteristică distinctivă a primei legi a fost stabilirea diferitor forme și metode de susținere, orientate spre diferite grupuri de întreprinderi. Mai mult, Legea a prevăzut stabilirea unor tipuri concrete de facilități, indicând parametrii lor cantitativi. Din punctul de vedere al abordărilor din prezent includerea parametrilor cantitativi în legislație nu este rațional. Dar în a.1994, în absența altor documente juridice, care să reglementeze susținerea IM, aceasta era o șansă reală de a stimula dezvoltarea acestui sector. Cu toate acestea, multe dintre facilități nu au fost realizate în acea perioadă, deoarece normele legislative nu au fost însoțite de dezvoltarea mecanismelor de punere a lor în aplicare, sau din cauza lipsei fondurilor în bugetul de stat pentru implementarea acestora. Unele facilități nu au fost realizate în practică până în prezent, ca de exemplu, acordarea IM a cotei în sistemul contractelor de stat sau înregistrarea businessului, creat fără asocierea capitalului, prin poștă.

În a.1998 a fost adoptată o altă lege importantă pentru micul business – Legea „Cu privire la patenta de

(4) The establishment of the Fund for Entrepreneurship Support and Small Business Development was regulated. The Fund was assigned not only with functions of a financial institution that provided loans and grants to SB entities, but also with the establishment of priority activities of SB subjects and other functions related to policy implementation. Thus, for the first time, the function of policy development, carried out by the Ministry of Economy, and the function of the policy's implementation have been assigned to different institutions.

(5) The possibility of different types of government support to SE was indicated: (a) the financial and economic one, which was realized in the form of concessional loans and subsidies, tax benefits and insurance, customs exemptions and accelerated depreciation methods; (b) the logistical support and assistance in the areas of sales, carried out by making contracts for the supply of goods for the state needs; (c) organizational support, including the simplification of the small enterprises registration process, training and professional development, information and consulting services to small business entities.

(6) Not only the mechanisms but also the specific benefits of the SE were established. In particular:

- A SE could have been registered based on the registration card provided by the employer in person or by mail. It was a brave decision on registration of enterprises, not connected with the capital (stocks) joining, but so far it has not received a practical implementation.

- SE engaged in production activities, or providing personal services to the population were able to get a tax credit. However, enterprises applying for the benefits had to direct at least 80% of the tax credit annually to develop their own production. In addition, when liquidating the SB subject, the tax credit had to be refunded in the full amount considering also its indexing. Subsequently, in 1997 tax credits for SE have been included in Section II of the Tax Code (Article 49).

A distinctive feature of that first law was the establishment in it of various forms and methods of support that were targeted to different groups of businesses. Moreover, the law provided the establishment of specific types of benefits with their quantitative parameters. From the perspective of today's approaches, it is inappropriate to specify the quantitative parameters of the privileges and exemptions in the legislation. However, in 1994 in the absence of other legal documents governing the support of SE, it gave a real opportunity to encourage the development of this sector. However, many benefits were not realized at that period, since the legislation was not accompanied by the development of the mechanism of their implementation, or state funding for their implementation was absent. Some benefits have not received yet a practical implementation, such as the provision of SE with quota in the system of public contracts or business registration that was created without the association of capital, through the mail.

In 1998, another important Law for small business –

întreprinzător”. Legea a fost orientată asupra susținerii celor mai mici, mai vulnerabili antreprenori, cu venituri limitate. Cetățenii, care au dobândit o patentă, au primit dreptul de a se angaja în anumite activități antreprenoriale, fără înregistrarea întreprinderii, în condițiile unui sistem de impozitare, evidență și raportare simplificat. Legea a jucat un rol important în legalizarea activității individuale, simplificarea activității întreprinzătorilor individuali și altor forme de microîntreprinderi. Dar mărimea plăților pentru patentă anual creștea. Concomitent, posibilitățile oferite de lege, au început să fie utilizate de antreprenorii, care aveau venituri mai mari pentru a vinde produsele lor pe piețe și în supermarket-uri. Ca rezultat, Guvernul a restricționat sfera de activitate a deținătorilor de patente, și în prezent Legea nu realizează în măsura necesară scopul de susținere a celor mai mici și mai vulnerabili antreprenori, care era prioritar inițial, la elaborarea ei.

În cadrul etapei examinate – în a.1992 – a fost adoptată Legea cu privire la gospodăriile țărănești (de fermier). În prezentul articol nu vom examina această formă a activității antreprenoriale în agricultură, deoarece reglementarea și susținerea ei posedă un specific deosebit. Mai mult, gospodăriile țărănești (de fermier) formal conform legislației Republicii Moldova nu aparțin sectorului IM.

Implementarea legislației cu privire la IMM în a doua jumătate a anilor '90 a demonstrat, că o parte esențială din facilitățile prevăzute nu poate fi realizată din cauza insuficienței mijloacelor bugetare, și în rezultat aceste facilități au fost revocate. Aceasta a condus la necesitatea de a revizui principalele prevederi ale Legii „Cu privire la susținerea și protecția micului business” (1994). În a.2001 în Legea respectivă au fost introduse modificări substanțiale. Principale printre acestea au fost următoarele:

(1) Au fost modificate criteriile de raportare a întreprinderilor la agenții micului business în scopul de a le apropia de normele corespunzătoare ale UE:

- Legea a stabilit în loc de un criteriu (numărul de salariați), două criterii cantitative: numărul mediu anual de salariați și suma anuală a vânzărilor nete ale întreprinderii: (a) la microîntreprinderi sunt raportate întreprinderile cu numărul de salariați, ce nu depășește 9 persoane și suma anuală a vânzărilor nete de până la 3 milioane de lei; (b) la întreprinderile mici – întreprinderile cu numărul de salariați cuprins între 10 și 50 persoane inclusiv, și suma vânzărilor nete de până la 10 milioane de lei.

- Au fost adăugate criterii calitative de raportare a întreprinderilor la întreprinderi mici și micro. Legea nu se răsfrângea asupra întreprinderilor, care ocupau o poziție dominantă pe piață și în capitalul statutar al cărora, ponderea fondatorilor, care nu se raportează la agenții MB, depășea 35% (prevederi, în vigoare din a.1994), precum și asupra întreprinderilor, care acordau în principal servicii financiare cu un nivel potențial ridicat de rentabilitate (companii de trust și de asigurare; fonduri de investiții, bănci și alte instituții financiare; întreprinderi, antrenate în activități de schimb valutar etc.).

(2) În scopul revigorării activității Fondului pentru susținerea antreprenoriatului și dezvoltarea micului business a fost prevăzut, ca până la 0,5% din bugetul de stat să fie

On the Entrepreneur's Patent was adopted. The law was designed to support the smallest and the most disadvantaged enterprises with limited incomes. Citizens who have acquired the patent, were given the right to be engaged in certain types of business activities without business registration, with concessional taxation, accounting and reporting. Law has played an important role in the legalization of self-employed activity, simplifying the business activity of individual entrepreneurs and other forms of micro enterprises. But the patent fees were increased annually. At the same time, the opportunities provided by the law, have begun to be used by the entrepreneurs with more significant revenues in order to sell their goods at markets and supermarkets. As a result, the Government restricted the scope of the patent, and now the law does not fully realize the goal of smallest and the weakest entrepreneurs' support, which has been a priority in its development.

As part of the examined stage – in 1992 – The Law on On the Peasant (Farmer) Enterprise was adopted. In this paper we do not consider the specified form of entrepreneurial activity in agriculture, because its regulation and support has substantial specifics. In addition, the farmer sector formally does not belong to a sector of the SE under the laws of the Republic of Moldova.

The introduction of legislation on SMEs in the 2nd half of the 90s demonstrated that a significant portion of the provided benefits can not be implemented due to the lack of budget funds; as a result they have been canceled. This has necessitated the revision of the main provisions of the Law On Support and Protection of Small Business (1994). Substantial changes have been made in the Law in 2001. The main among them were the following:

(1) The criteria for classifying enterprises as small business subjects in order to bring them to the relevant EU standards were changed:

- The law has established instead of one (number of employees), two quantitative criteria: average annual number of employed workers and the annual amount of net sales of the company: (a) minor enterprises were the ones with the number of employees of no more than 9 persons and annual net sales amounting to 3 million lei; (b) small companies were the ones with the number of employees from 10 to 50 persons inclusive, the annual net sales amounting to 10 million lei.

- Qualitative criteria for classifying enterprises to small and minor were added. The law was not applied to companies holding a dominant position in the market and in whose authorized capital the share of the founders of the non-actors of the SB was more than 35% (provisions were in force since 1994), as well as companies, offering mostly financial services with potentially high level of profitability (trust and insurance companies, investment funds, banks and other financial institutions, enterprises engaged in currency exchange, etc.).

(2) In order to revive the activities of the the Fund for Entrepreneurship Support and Small Business Development it was stipulated that up to 0.5% of the

direcționate anual pentru crearea mijloacelor Fondului. Suma concretă trebuia să fie stabilită anual în procesul adoptării legii bugetului.

(3) Având în vedere numărul mare al organelor de control, frecvența controalelor și costul lor mare pentru antreprenori (din cauza mituirii funcționarilor), în prezenta Lege s-a făcut o completare: informația privitoare la control este necesar de a fi înscrisă în Jurnalul de înregistrare a controalelor, care se păstrează la întreprindere.

Această etapă în dezvoltarea legislației s-a caracterizat printr-o schimbare de abordare în susținerea sectorului IMM – de la susținerea preferențială a anumitor grupe de IM la crearea condițiilor favorabile generale pentru mediul de afaceri. Schimbarea de abordare a fost necesară, fiind condiționată, în primul rând, de insuficiența resurselor bugetare, necesare pentru susținere. În conținutul legislației acestei etape într-o măsură mai mare au fost reflectate bazele generale ale susținerii businessului. În același timp, în textul Legii au fost incluse și normele, care vizează soluționarea problemelor specifice ale antreprenorilor (de exemplu, a scuti IM de controalele și inspecțiile frecvente neplanificate). Posibil, că aceste măsuri nu ar trebui să fie prevăzute în legislație, însă faptul evidenței problemelor antreprenorilor în documentele politice este pozitiv.

Dezvoltarea legislației, în care sunt reglementate elementele cheie ale susținerii sectorului IMM: crearea bazei instituționale și elaborarea principalelor documente de politici (strategii și programe). În a.2006 a fost adoptată o nouă Lege privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii [4]. Principalele inovații, prevăzute în legea respectivă:

(1) Legea pentru prima oară reglementează în Republica Moldova noțiunea de întreprindere mijlocie; corespunzător, a fost introdusă noțiunea de „sector al întreprinderilor mici și mijlocii”. În afară de aceasta, de rând cu numărul de salariați și suma anuală a veniturilor din vânzări, a fost adăugat al treilea criteriu de raportare a întreprinderilor la sectorul IMM: valoarea totală anuală de bilanț a activelor. Acest fapt și mai mult a apropiat legislația Republicii Moldova de normele UE. Criteriile cantitative de raportare a întreprinderilor la sectorul IMM, stabilite în Legea din a.2006, și modificarea acestor criterii de la începutul anilor '90, sunt reprezentate în următorul tabel.

(2) A fost limitată sfera de reglementare a legii: prevederile legii se extindeau exclusiv asupra întreprinderilor cu participarea capitalului privat.

(3) Au fost introduse modificări în activitatea instituțiilor de reglementare a susținerii IMM:

- S-a stabilit, că elaborarea, coordonarea, monitorizarea și evaluarea politicii și acțiunilor privind susținerea de stat a sectorului IMM se efectuează de către Guvern, prin intermediul Ministerului Economiei.

Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (2006) a prevăzut consolidarea bazei instituționale, distribuirea clară a funcțiilor între Ministerul Economiei și nou creată Organizație pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, responsabile de elaborarea și realizarea politicii din sfera respectivă.

state budget must be sent annually to the formation of the Fund. The specific amount had to be set each year by adopting the law on the budget.

(3) Given the large number of bodies that control the business, frequency of inspections and their high cost for the entrepreneurs (through extortion of the officials), the addition was introduced in the law: information about the inspections should be recorded in the register of checks that is stored in the enterprise.

The specified stage in the development of legislation was marked by the change in approach to support the SME sector – from the primary support for certain SE groups to creation of overall favourable conditions of the business environment. The change in the approach was forced, which was due, primarily, to the lack of budgetary resources needed for the support. The general principles of business support were mainly reflected in this phase of the legislation. However, regulations addressed to solve the specific entrepreneurs' problems (e.g., to save the SE from the frequent unscheduled inspections) have been included in the text of the law. Of course, similar measures should be hardly provided in the legislation, but the fact that problems of the entrepreneurs have been taken into account in the political documents, is positive.

The development of legislation that regulates the key elements to support the SME sector: institutional capacity building and development of basic policy documents (strategies and programs). A new Law On Support of Small and Medium-sized Enterprises Sector was adopted in 2006 [4]. The novelties stipulated by the Law are:

(1) The Law regulated for the first time in the Republic of Moldova the concept of medium-sized enterprises; respectively, the concept of "the sector of small and medium-sized enterprises" was introduced. In addition, along with the number of employees and income from sales, the third criterion for inclusion of enterprises to the SME sector has been added: the annual balance value of assets. This fact made even closer the legislation of the Republic of Moldova to the EU standards. Quantitative criteria for classifying enterprises in the SME sector, established by the law of 2006 and change of the criteria since the early 90s are presented in the table.

(2) The area of law regulation was limited: the law provisions applied only to the enterprises with the participation of private capital.

(3) Changes were introduced in the activity of regulatory institutions for the SME support:

- It is established that the development, coordination, monitoring and evaluation of policies and measures of government support for the SME sector are carried out by the Government through the Ministry of Economy.

The Law On Support of Small and Medium-sized Enterprises Sector (2006) provided the strengthening of the institutional framework, a clear division of responsibilities between the Ministry of Economy and newly created Organization for Small and Medium-sized Enterprises Development, which are responsible for developing and implementing policies in the relevant field.

Tabelul 1/Table 1

**Modificarea criteriilor de raportare a întreprinderilor la sectorul IM (IMM) în Republica Moldova/
Changing the criteria for SE (SME) identification in the Republic of Moldova**

Denumirea actului normativ-juridic/ <i>Name of the normative legal act</i>	Criteriile cantitative de raportare a întreprinderilor la IM (IMM)/ <i>Quantitative criteria for enterprises' attribution to SE (SME)</i>
1	2
Hotărârea Guvernului „Cu privire la ordinea înființării și bazele activității întreprinderilor mici” (a.1990)/<i>Government Decree On Creation Procedure and Activity Fundamentals of Small Enterprises (1990)</i>	↑ Întreprinderi mici: numărul maxim de salariați în industrie și construcții – 200 pers.; în știință și deservirea științifică – 100 pers.; în alte ramuri ale sferei de producție – până la 50 pers.; în ramurile sferei neproductive – până la 25 pers.; în comerțul cu amănuntul și alimentația publică – 15 pers./ <i>Small enterprises: the maximum number of employees in industry and construction – 200 persons; in science and scientific activities – 100 persons; in other sectors of production – 50 persons; in non-production sectors – 25 persons; in retail trade and public catering – 15 persons.</i>
Legea „Cu privire la susținerea și protecția micului business” (a.1994)/<i>Law On Support and Protection of Small Business (1994)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Microîntreprinderi: numărul de salariați – 1-19 pers./<i>Minor enterprises: number of employees – 1-19 persons;</i> • Întreprinderi mici: numărul de salariați – 20-75 pers./<i>Small enterprises: number of employees – 20-75 persons.</i>
Legea „Cu privire la introducerea modificărilor și completărilor în Legea cu privire la susținerea și protecția micului business” (a.2001)/<i>Law on amendments and additions to the Law On Support and Protection of Small Business (2001)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Microîntreprinderi: numărul de salariați – 1-9 pers.; suma vânzărilor nete – până la 3 mil. MDL./<i>Minor enterprises: number of employees – 1-9 persons, the amount of net sales – up to 3 mil. MDL;</i> • Întreprinderi mici: numărul salariaților – 10-50 pers.; suma vânzărilor nete – de la 3 până la 10 mil. MDL./<i>Small enterprises: number of employees – 10-50 persons, the amount of net sales – from 3 to 10 mil. MDL.</i>
Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (a.2006)/<i>Law On Support of Small and Medium-sized Enterprises Sector (2006)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Microîntreprinderi: numărul de salariați – 1-9 pers.; suma veniturilor din vânzări – cel mult 3 mil. MDL, valoarea totală anuală de bilanț a activelor nu depășește 3 mil. MDL./<i>Micro enterprises: number of employees – 1-9 persons; amount of sales income – up to 3 mil. MDL, balance value of assets no more than 3 mil. MDL;</i> • Întreprinderi mici: numărul de salariați – 10-49 pers., suma veniturilor din vânzări – de la 3 la 25 mil. MDL, valoarea totală anuală de bilanț a activelor – de la 3 la 25 mil. MDL./<i>Small enterprises: number of employees – 10-49 persons; amount of sales income – from 3 to 25 mil. MDL, balance value of assets – from 3 to 25 mil. MDL;</i> • Întreprinderi mijlocii: numărul de angajați – 50-249 pers., suma veniturilor din vânzări – de la 25 la 50 mil. MDL, valoarea totală anuală de bilanț a activelor – de la 25 la 50 mil. MDL./<i>Medium enterprises: number of employees – 50-249 persons, amount of sales income – from 25 to 50 mil. MDL, balance value of assets – from 25 to 50 mil. MDL.</i>

Sursa/Source: Tabelul este întocmit de autori în baza legislației Republicii Moldova./Table is made by the authors on the basis of legislation of the Republic of Moldova.

Totodată, în Legea actuală nu sunt clar reglementate funcția statului și instrumentele de susținere a sectorului. Ca rezultat, impactul Legii asupra sectorului se diminuează, problemele majore cu care se confruntă continuu în activitatea sa întreprinderile mici și mijlocii rămân a fi:

- competitivitatea joasă a IMM din sectorul de producere și sfera prestări servicii;
- insuficiența de promovare a instrumentelor financiare, de tipul capitalului de risc și a fondului de garantare a creditelor adresate IMM;
- cultura antreprenorială subdezvoltată și, drept consecință, un grad insuficient de absorbție a forței de muncă specializate/calificate;

At the same time, the present Law does not clearly regulate functions of the Government and the tools to support the sector. As a result, the impact of the Law on the sector is reduced and the most important issues which the SMEs are continuously facing in their work remain to be:

- low competitiveness of small and medium-sized enterprises in the industrial and service providing sectors;
- insufficient promotion of financial instruments, as risk capital and credit guarantee fund for small and medium-sized enterprises;
- underdeveloped entrepreneurial culture and as a result, low rate absorption of specialized/qualified labor force;
- the lack of mechanisms and systems in strengthening

- lipsa unor mecanisme și sisteme de consolidare a capacităților tehnologice a IMM din domeniile prioritare de dezvoltare;

- întârzierea achitării subvențiilor pentru producătorii agricoli și restituirea TVA în termenii stabiliți de legislație etc.

Concomitent, rolul central al întreprinderilor mici și mijlocii a fost recunoscut de către Comisia Europeană prin adoptarea în anul 2008 al unui cadru amplu de politică pentru IMM: *Legea europeană pentru întreprinderile mici (Small Business Act)*, în care se menționează, în mod expres, necesitatea promovării unei culturi antreprenoriale și crearea unui mediu propice IMM; creării unei Europe mai atractive pentru IMM; abordării "*Gândește mai întâi la scară mică*", ca principiu călăuzitor al Comisiei și al Statelor Membre, aplicabil pentru IMM și sprijinirea afacerilor acestora în păstrarea sau recăștigarea competitivității.

În acest context, în cadrul Negocierilor dintre Uniunea Europeană – Republica Moldova, a fost recomandată îmbunătățirea cadrului administrativ și legal al Republicii Moldova pentru IMM pe baza implementării prevederilor Legii europene pentru întreprinderile mici (Small Business Act).

Drept prim obiectiv este reglementarea juridică în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova. Statul este obligat să stabilească un cadru legislativ eficient care ar reglementa activitatea IMM-urilor, rezolvând un șir de probleme care rămân a fi nesoluționate în contextul reglementărilor existente.

În prezent Ministerul Economiei în colaborare cu alte organe ale administrării de stat, comunitatea de afaceri și cercetători elaborează un nou proiect de lege cu privire la susținerea sectorului IMM.

Acest nou proiect de lege ar veni să stabilească cadrul legal al întreprinderilor micro, mici și mijlocii și al măsurilor de stimulare pentru crearea și dezvoltarea acestora, având drept scop promovarea dezvoltării durabile a IMM-urilor, prin îmbunătățirea mediului juridic și economic, în care acestea sunt create și funcționează.

Totodată, legea nouă va avea drept obiectiv asigurarea și creșterea competitivității și performanțelor IMM-urilor, precum și facilitarea ajustării la timp cu schimbările economice și tehnologice. Perfecționarea continuă a legislației în vigoare va spori încrederea antreprenorilor față de calitatea politicilor implementate, va crește numărul de noi întreprinderi create, va spori nivelul de calificare și îmbunătățire a abilităților manageriale, fapt care conduce în mod direct la creșterea nivelului de producere la întreprinderi, realizarea de noi produse și servicii la costuri mai reduse decât firmele mari și, respectiv la surse suplimentare de venituri la bugetul statului (impozite, TVA etc.). Vom obține nu numai creșterea numărului de IMM-uri, dar și viabilitatea acestora, precum și creșterea ponderii în PIB.

Concluzii. Analiza și evaluarea procesului de modificare a legislației privind susținerea IMM au permis de a face următoarele **concluzii**:

În decursul a 20 de ani de reforme în țară a fost creat cadrul legislativ, care a pus bazele pentru susținerea sectorului IMM. În opinia experților autohtoni și străini, reglementarea legislativă a antreprenoriatului în ultimii ani

technological capacities of small and medium-sized enterprises in the priority development areas;

- delay in payment of subventions for agricultural producers and VAT refund in the terms established by law, etc.

Also, the central role of small and medium-sized enterprises was recognized by the European Commission through the adoption of a comprehensive policy framework for small and medium-sized enterprises in 2008: *Small Business Act for Europe*, which expressly mentions the necessity to promote an entrepreneurial culture and create a supportive environment for small and medium-sized enterprises; the creation of more attractive Europe for small and medium-sized enterprises; the approach to "*Think small first*" as the guiding principle of the Commission and the Member States applicable to small and medium-sized enterprises and the support of small and medium-sized enterprises in their activities to keep or regain their competitiveness.

In this order of ideas, in the context of the Negotiations between the European Union – Moldova, it was recommended to improve the administrative and legal framework of the Republic of Moldova for small and medium-sized enterprises on the basis of the implementation in the Republic of Moldova of provisions of the Small Business Act.

As primary objective is the legal regulation in the field of small and medium-sized enterprises in the Republic of Moldova. The State is bound to establish an effective legal framework that would regulate the activity of SMEs, solving a number of issues which remain unsolved by the context of existing regulations.

At the present time, the Ministry of Economy in cooperation with other public authorities, business community and researchers elaborates a new draft of the law on SME sector's support.

A new law project would come to establish the legal framework for micro, small and medium-sized enterprises and for the measures that stimulate the creation and development of SMEs, with the main objective of promoting the sustainable created and work.

However, the new law will aim to ensure and increase the competitiveness and performance of micro, small and medium-sized enterprises and to facilitate the adjustment to economic and technological changes in time. Continuous improvement of the legislation in force will enhance the confidence of entrepreneurs to the quality of the implemented policies, will increase the number of new businesses created, will increase the level of qualification and improvement of managerial skills, which lead directly to increased level of enterprises production, the development of new products and services at lower cost than support the large firms and to additional sources of income to the State budget (taxes, VAT, etc.). We will get not only increasing number of SMEs, as well as their viability, but also, increase of their share in GDP.

Conclusions. Analysis and evaluation of the process of changing legislation on SME support allowed to make the following **conclusions**:

During 20 years of reforms, a legal framework that

are un impact pozitiv asupra schimbării mediului de afaceri [5], nu creează bariere considerabile pentru dezvoltarea afacerilor [1].

S-a schimbat esențial conținutul legilor adoptate cu privire la IMM. În prezent legislația reflectă doar dispozițiile cheie, referitoare la susținerea IMM. Metodele, tipurile și măsurile concrete de susținere, precum și parametrii cantitativi ai facilităților propuse nu sunt stipulate în legislație (ca în anii '90), ci în programele de stat speciale, și anual se concretizează în legea bugetului.

Din punctul de vedere al dezvoltării cadrului legislativ modificările de asemenea pot fi evaluate ca fiind pozitive: adoptarea legilor în ultimii ani este însoțită de elaborarea mecanismelor de realizare a lor; există o primă experiență de evaluare a impactului proiectelor de legi asupra dezvoltării mediului de afaceri; proiectele de documente elaborate sunt examinate în comun cu antreprenorii și societatea civilă. Un punct mai slab rămâne a fi controlul asupra executării legislației.

În procesul perfecționării legislației s-a reușit schimbarea de abordare în susținerea IMM. De la modelul, utilizat în Germania, unde statul susține activ și multiaspectual diverse grupe de întreprinderi, a avut loc trecerea la modelul britanic, care este unul mai liberal, iar accentul se pune pe crearea condițiilor favorabile generale pentru mediul de afaceri. Anumite grupe de întreprinderi de asemenea sunt susținute, însă într-o măsură mai mică. Schimbarea abordării/modelului a fost condiționată, în primul rând, de insuficiența mijloacelor bugetare, care trebuiau să fie orientate asupra susținerii IMM.

Unele măsuri de susținere, stipulate în primele acte legislative de la începutul anilor '90, așa și nu au fost realizate până în prezent, cu toate că implementarea acestora nu necesită mijloace financiare considerabile (spre exemplu, înregistrarea prin intermediul poștei, acordarea cotelor în sistemul contractelor de stat pentru IMM).

În procesul de elaborare a documentelor normativ-juridice în prezent relativ mai frecvent se ține cont de problemele antreprenorilor, identificate în baza datelor statistice și a sondajelor și interviurilor cu antreprenorii. Însă, într-o măsură mai mare direcțiile și metodele de susținere a IMM sunt determinate de posibilitățile bugetului de stat. Acest fapt menține direcția fiscală a bazei juridice și a sistemului de reglementare a mediului de afaceri în ansamblu.

provided a basis for supporting the SME sector was established in the country. According to Moldovan and foreign experts, the legal regulation of business had a positive impact on the transformation of the business environment in recent years [5] and does not create significant barriers to business [1].

The content of laws on SMEs has substantially changed. Today, the law reflects only the key provisions relating to the support of SME. Specific methods and forms of support, as well as quantitative parameters of the proposed exemptions are not specified in the legislation (as in the 90s), but in the state target programs and are refined in the annual budget law.

In terms of development of legislation, changes can be assessed as positive: the adoption of laws in recent years is accompanied by the development of mechanisms for their implementation; there is the first experience of assessing the impact of the draft laws on business development; the developed drafts of the documents are discussed with the entrepreneurs and civil society. The weak point is still the monitoring of legislation's implementation.

A change in approach to SME support was reflected in the improvement of the legislation. From the model used in Germany, where the state actively and comprehensively supports various business groups, there was a transition to a more liberal British model, where the emphasis is on creating an overall favourable environment for business. Certain groups of companies are also supported, but in a much lower degree. Changing of the approach/model was due, above all, to the lack of budgetary resources that could be used to support SME.

Certain support measures that have occurred in the first legislative acts in the early 90's have not been implemented so far, although their implementation does not require significant financial resources (for example, registration by mail, providing SME with quota in the public contracts system).

Today, in the development of legal documents, the problems of entrepreneurs, revealed on the basis of statistical data and surveys or interviews with the entrepreneurs are considered relatively more often. However, in a greater degree, directions and methods for SME support are defined by the capacity of the state budget. This preserves the fiscal orientation of the legal framework and the system of business regulation in general.

Referințe bibliografice/References

1. PHILIPONNER, N., MECHELEN, L., RICHTER, A. Competitivitatea și dezvoltarea sectorului privat: Republica Moldova: Încurajarea dezvoltării sectorului IMM. Chișinău: Imona-Grup, 2011. 112 p. ISBN 978-9975-4235-5-7.
2. Lege cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: nr. 845 din 03.01.1992. In: Monitorul Parlamentului. 1994, nr. 2, art. 33.
3. Lege cu privire la susținerea și protecția micului business: nr. 112 din 20.05.1994. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2002, nr. 69-70, art. 553.
4. Legea privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii: nr. 206 din 07.07.2006. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2006, nr. 126-130, art. 605.
5. Perfecționarea sistemului reglementării de stat a businessului: analiza și estimarea mediului de afaceri și climatului investițional: raport științific. Proiect nr. 08.817.08.011A. Institutul de Economie, Finanțe și Statistică. Chișinău, 2009.

Recomandat spre publicare: 03.05.2012